

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
82 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ УНІВЕРСИТЕТУ

Одеса 2022

Наукове видання

Збірник тез доповідей 82 наукової конференції викладачів університету
26 – 29 квітня 2022 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеського національного технологічного університету,
протокол № 13 від 24.05.2022 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор
Бурдо О.Г., д-р техн. наук, професор
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О.І д-р техн. наук, професор
Жигунов Д.О., д-р техн. наук, професор
Іоргачова К.Г д-р техн. наук, професор
Капрельянц Л.В., д-р техн. наук, професор
Коваленко О.О., д-р техн. наук, професор
Косой Б.В., д-р техн. наук, професор
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор
Мардар М.Р., д-р техн. наук, професор
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор
Павлов О.І., д-р екон. наук, професор
Плотніков В.М., д-р техн. наук, професор
Станкевич Г.М., д-р техн. наук, професор
Савенко І.І., д-р екон. наук, професор
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н.А., д-р техн. наук, професор
Ткаченко О.Б., д-р техн. наук, професор
Хобін В.А., д.т.н., професор
Хмельнюк М.Г., д-р техн. наук, професор
Черно Н.К д-р техн. наук, професор

СЕЛЕКТИВНІ ВАЖЕЛІ АНТИЦИКЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

**Кулаковська Т.А., д.е.н., доцент
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса**

Проблеми антициклічного регулювання стали предметом наукових досліджень лише з першої половини ХХ ст. До зазначеного часу в економічній теорії домінуючою була класична концепція, що ґрунтувалася на ідеї ринкового саморегулювання і заперечувала можливість довготривалих відхилень від ринкової рівноваги [1]. В умовах вільної конкуренції механізм ринкового саморегулювання діє з найменшими відхиленнями. Якісно змінюється ринок як об'єкт регулювання, набуваючи ознак монополістичного капіталізму. В структурі суб'єктів ринкових відносин виділяється монопольний сектор, а його представники беруть на себе роль регуляторів всієї економічної системи через цінові інструменти і прямий контроль обсягів пропозиції. Результатом стало загострення внутрішніх структурних диспропорцій.

Визначення сукупності селективних важелів антициклічного регулювання розвитку агропромислового комплексу та обґрунтування їх класифікації для підприємницького сектору і попиту населення є об'єктивним завданням. У результаті змін теоретичного і практичного рівнів сформувався спектр економічних методів державної політики, він включає наступні напрямки з іманентними їм інструментами: бюджетна (фіскальна) політика, що реалізується на основі використання наступних інструментів: доходи бюджету, державні витрати-асигнування, пільги, субсидії, субвенції, дотації; грошово-кредитна (монетарна) політика, інструментами якої є: облікова ставка, норма обов'язкового резервування, емісійна політика, операції на відкритому ринку цінних паперів, валютні інтервенції, валютні обмеження; зовнішньоекономічна політика, інструментами якої виступають: митні та немитні обмеження; інвестиційна політика в розрізі інструментів регулювання амортизаційних відрахувань; соціально-психологічна політика з іманентними їй інструментами визначення соціальних параметрів і гарантій, соціальними платежами, а також наданням дорадчих послуг.

Селективні інструменти антициклічного галузевого регулювання наведені для підприємницького сектору і попиту населення (табл. 1) [2, 3, 4].

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЮ БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ

**Басюркіна Н.Й., докт. екон. наук, професор
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса**

Виробництво продуктів харчування в Україні є досить розвиненим, пріоритетним, стратегічно важливим і має міждержавне значення. Воно відноситься до матеріалоємних виробництв, тому формування механізму управління конкурентоспроможністю на основі раціонального використання вітчизняної сировини має особливе значення. Найбільш

перспективні напрямки інноваційного розвитку харчових підприємств України визначаються під впливом світових тенденцій. Це перш за все виробництво високоякісної органічної продукції та виробництво різноманітних продуктів з відходів промисловості. Інноваційна глибока переробка вторинних продуктів дозволяє отримати цінні продукти, необхідні для низки галузей економіки та стає найбільш актуальним в сучасних мінливих умовах. Інновації у виробництві продуктів харчування забезпечують зростання ефективності галузі, рентабельності продукції та конкурентоспроможності харчових підприємств.

В Україні нині лише близько 14 % підприємств впроваджують інновації, в той час як у розвинених країнах – 30 % і більше. Розробку та освоєння нововведень здійснюють 16 % промислових підприємств, в промислово розвинених країнах – 35-40 %, а частка реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової становить лише 3,3 % [1]. Виробництво продуктів харчування завжди було і є важливим для української економіки, тому його стійкий розвиток передбачає інноваційно-інвестиційну складову.

Для створення і розвитку механізму управління продовольчою безпекою нині є вкрай необхідним поступове зниження імпорту продуктів харчування з одночасним розвитком вітчизняної сировинної бази шляхом запровадження інноваційних технологій виробництва, підвищення якості продукції. Частина проблем можна вирішити лише за рахунок жорсткої, але зваженої державної політики, іншу частину – за рахунок запровадження результатів наукових досліджень у виробництво.

Інновації стають рушійною силою, яка спроможна подолати відмінності в особливостях функціонування харчових підприємств. Перед виробниками відкриваються можливості вивчення досвіду зарубіжних компаній, впровадження новітніх, або значно вдосконалених технологій і процесів, нових методів маркетингу і організаційних методів у діяльність підприємства з метою досягнення високого рівня якості продукції та виходу на міжнародний ринок.

Щорічне зростання виробництва харчової інноваційної продукції потребує переосмислення підходів до організації виробничого процесу, що передбачає використання ресурсозберігаючих технологій і нових механізмів, зниження виробничих витрат, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності продукції, зростанню економічної ефективності інноваційних проєктів і стабільності діяльності харчових підприємств.

Нині перед українським суспільством виникли загрози продовольчої безпеки, викликані війною, тому все більшої актуальності набувають питання інноваційного розвитку харчових підприємств для формування стійкого механізму управління продовольчою безпекою регіону.

Вченими Одеської національної академії харчових технологій розроблено технології виробництва всіх харчових продуктів і комбікормів, які є екологічними, недорогими, мають високий вміст корисних речовин і призначені для збалансованого харчування населення. Харчові продукти з такими властивостями користуються попитом на ринку, а їх виробництво призводить до формування стійкої системи продовольчої безпеки України.

Відповідно постає питання про необхідність популяризації споживних властивостей даної продукції в Україні. Держава має налагодити механізми, які сприятимуть виходу виробників з «тіні», уплаті податків, створенню нових робочих місць, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних виробників.

Результатом спільних зусиль науковців технологічних кафедр і кафедри управління бізнесом Одеської національної академії харчових технологій на основі технологічних і технічних інновацій є розробка інноваційних проєктів, впровадження яких у виробництво з урахуванням регіональних чинників сприятиме формуванню стійкого механізму продовольчої безпеки.

Нами обґрунтовано стратегічні напрями інноваційного розвитку харчових підприємств Причорноморського регіону України з метою формування механізму управління продовольчої безпеки.

Узагальнення результатів аналізу дозволило визначити основні напрями переходу до

стійкого інноваційного розвитку харчових підприємств:

- стійке постачання харчових продуктів, перехід на використання більш високоякісної місцевої сировини, поліпшення її споживчих властивостей;
- пошук і концентрація зусиль на незайнятих нішах ринку харчової продукції;
- пристосування до потреб конкретних груп споживачів;
- утримання на низькому рівні витрат виробництва харчових продуктів на основі впровадження інновацій;
- оптимізація кількісної та якісної структури персоналу;
- підвищення ефективності управління харчовими підприємствами;
- розширення обсягів та географії збуту харчової продукції;
- мінімізація фінансових ризиків харчового підприємства.

Основними ризиками, які знижують конкурентні переваги і стримують інноваційний розвиток харчових підприємств є такі:

- продумана маркетингова політика конкурентів;
- економічна нестабільність та воєнні дії в Україні відлякуватимуть в подальшому іноземних інвесторів;
- невідповідна підтримка державою вітчизняних виробників харчових продуктів може призвести до закупівлі сировини для їх виробництва за кордоном, що підвищить собівартість їх виробництва та зробить їх менш доступними для всіх верств населення.

Вважаємо, що головними завданнями в процесі формування стійкого механізму управління продовольчою безпекою є ефективний інноваційно-інвестиційний розвиток харчових підприємств з метою переходу на використання новітніх технологій і техніки, вдосконалення логістичної системи. Впровадження державою ефективною митно-тарифною політики, недопущення поставок продукції за демпінговими цінами сприятиме створенню стійкого механізму продовольчої безпеки.

У випадку проведення розумних реформ і подолання низки труднощів загальнодержавного, регіонального і внутрішньопідприємницького характеру, харчові підприємства матимуть можливість конкурувати зі світовими лідерами у виробництві харчових продуктів та забезпечуватимуть стабільність системи продовольчої безпеки країни.

Література

1. Інноваційно-інвестиційний розвиток бізнес-структур в Україні : монографія / Басюркіна Н.Й., Вігуржинська С.Ю., Горбаченко С.А., Карпінська Г.В. та ін.; за ред. д.е.н. Басюркіної Н.Й. Одеса : ОНАХТ, 2019. 226 с.

АНАЛІЗ СТАНУ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

**Гріщенко А.В., аспірант спеціальності 076
Одеський національний технологічний університе, м. Одеса**

Забезпечення продовольчої безпеки держави безпосередньо залежить від рівня розвитку харчової промисловості України, яка відіграє важливу соціальну і стратегічну роль у житті суспільства. Харчова промисловість виробляє великий асортимент продукції, яка задовольняє не лише внутрішні потреби країни в продовольчих товарах, а й формує експортний потенціал, що у свою чергу позитивно впливає на економічне становище нашої держави. Зважаючи на важливе значення харчової промисловості в економічному і соціальному зростанні суспільства загалом, а також соціальну і стратегічну роль хлібопекарної галузі, яка виробляє один з найважливіших продуктів харчування – хліб та хлібобулочні вироби, важливим та актуальним завданням є своєчасне виявлення проблем у

МОНІТОРИНГ МІКРОБІОЛОГІЧНОГО СТАНУ ДОЩОВИХ КОЛЕКТОРНИХ СИСТЕМ МІСТА ОДЕСИ	
Мадані М.М., Гаркович О.Л., Шевченко Р.І.....	306
ОЦІНКА ЯКОСТІ ЗРАЗКІВ ПИТНОЇ ВОДИ	
Кузнецова І.О., Крусір Г.В.....	307
ВПЛИВ СТОКІВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ЕКОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ ПРИРОДНИХ ВОД	
Мадані М.М., Гаркович О.Л., Кондратенко І.П.....	309
УДОСКОНАЛЕННЯ БІОТЕХНОЛОГІЇ ПЕРЕРОБКИ ХАРЧОВИХ ВІДХОДІВ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО КОМПЛЕКСУ	
Соколова Т.І., Крусір Г.В., Сагдеева О.А. Кузнецова І.О.....	310

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ»

ПОДОЛАННЯ НЕОДНОРІДНОСТІ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Дідух С.М.....	312
ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ВИКЛИКІВ НА ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
Ошепков О.П., Магденко С.О.....	314
СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ДЛЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ	
Мініна В.О.....	315
РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ	
Самофатова В.А.....	317
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЕРТИКАЛЬНО-ІНТЕГРОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	
Федорова Т.С.....	318
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ БЕЗАЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ В УКРАЇНІ	
Фрум О.Л., Лобоцька Л.Л.....	320
СУПЕРЕЧЛИВА ПРИРОДА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Павлова І.О., Павлов О.І.....	322
СЕЛЕКТИВНІ ВАЖЕЛІ АНТИЦИКЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ	
Кулаковська Т.А.....	324

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЮ БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ	
Басюркіна Н.Й.....	324
АНАЛІЗ СТАНУ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Гріщенко А.В.....	326
АНАЛІЗ РИНКУ ХЛІБУ ТА РИЗИКІВ ХЛІБОПЕКАРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
Басюркіна Н.Й., Ласкаєв О.М.....	328
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТОВАРОВИРОБНИКІВ ЗЕРНА В УМОВАХ РИНКОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Крупіна Н.А.....	330
ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ТА ВНУТРІШНІХ ФАКТОРІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Бровкіна Ю.О., Константинова Т.В., Шалений В.А.....	332
ЦІННІСНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ	
Свистун Т.В.....	334
ПРОВІДНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ У КОНТЕКСТІ ПІДНЯТТЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Немченко В.В., Колесник В.І.....	336
АНАЛІЗ ТРАНСФОРМАЦІЇ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
Березовська Л.В.....	337
АГРОПРОМИСЛОВІ ФОРМУВАННЯ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	
Пакулєнко О.В., Басюркіна Н.Й.....	338

СЕКЦІЯ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ	
Ніколюк О.В., Брюшкова Н.О.....	340
	426